

EUROPE DIRECT

Lučenec

XI. ročník Jún 2023

Jún

*Elektronický
informačný*

BULLETIN

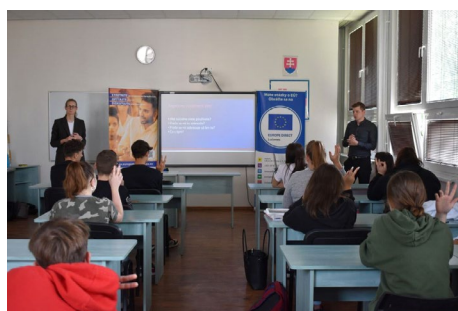
AKTIVITY ED LUČENEC

DEZINFOTOUR

GYMNÁZIUM I. KRASKA RS, OBCHODNÁ AKADÉMIA-KERESKEDELMI AKADÉMIA RS, GYMNÁZIUM – GIMNÁZIUM FIĽAKOVO

Dezinformácie predstavujú jeden z kľúčových spoločenských problémov, keďže sa im darí polarizovať spoločnosť. Medzi ohrozenú skupinu, ktorá sa stretáva s dezinformáciami patria aj žiaci základných škôl a študenti stredných škôl. **09.06.2023** sme pokračovali v našej DEZINFOTOURE na Gymnázium I. Kraska v Rimavskej Sobotě, Obchodnej akadémii – Ke-

resdelmi Akadémia v Rimavskej Sobotě a Gymnázium-Gymnázium Fiľakovo za účasti predstaviteľov Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR. Študenti uvedených škôl mali možnosť získať cenné informácie v oblasti dezinformácií a svoje znalosti si mohli otestovať formou kvízu cez aplikáciu Kahoot.

NOVINKY Z EÚ

PRÍSTUP K DUŠEVNÉMU ZDRAVIU

Komisia rozširuje európsku zdravotnú úniu o ďalší pilier: nový, komplexný prístup k duševnému zdraviu.

Táto iniciatíva je významným krokom k tomu, aby sa duševné zdravie kládlo na rovnakú úroveň ako fyzické zdravie a aby sa k nemu pristupovalo naprieč odvetvami.

Pred pandemiou COVID-19 čelil problémom s duševným zdravím v EÚ každý šiesty človek, no v dôsledku bezprecedentných kríz, ku ktorým došlo v posledných rokoch, sa táto situácia ešte zhoršila. Náklady v dôsledku nečinnosti každoročne dosahujú 600 miliárd EUR.

Európska komisia predstavila 20 hlavných iniciatív v tejto oblasti a uvádza, že z rôznych finančných nástrojov je dispozíciou podpora vo výške 1,23 miliardy EUR. Aj takto EK podporí členské štáty, aby ľudí a ich duševné zdravie kládli na prvé miesto.

Činnosť EÚ v oblasti duševného zdravia sa zameria na tri hlavné zásady:

- primeranú a účinnú prevenciu,
- prístup k vysokokvalitnej a cenovo dostupnej zdravotnej starostlivosti a liečbe a
- opätovné začlenenie do spoločnosti po uzdravení.

Konkrétne opatrenia naprieč rôznymi oblasťami sa na budú:

- podporovať dobré duševné zdravie vďaka prevencii a včasnému odhaľovaniu problémov, a to aj prostredníctvom európskej iniciatívy zameranej na predchádzanie depresii a samovraždám,

európskeho kódexu duševného zdravia a posilneného výskumu v oblasti zdravia mozgu,

- investovať do odbornej prípravy a budovania kapacít na posilnenie duševného zdravia vo všetkých politikách a zlepšenie prístupu k liečbe a zdravotnej starostlivosti. Opatrenia budú zahŕňať školiace a výmenné programy pre odborníkov a technickú podporu reforiem v oblasti duševného zdravia na vnútroštátnej úrovni,
- zabezpečiť dobré duševné zdravie pri práci zvyšovaním informovanosti a zlepšovaním prevencie. Dosiahne sa to napríklad celoeurópskymi osvetovými kampaniami Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) a prípadnou budúcou iniciatívou EÚ v oblasti psychosociálnych rizík pri práci,
- chrániť deti a mládež počas ich najzraniteľnejších rokov a dospievania v kontexte rastúcich

tlakov a výziev. Opatrenia zahŕňajú sieť pre duševné zdravie detí a mládeže, súbor preventívnych nástrojov pre deti zameraný na kľúčové zdravotné faktory duševného a fyzického zdravia a lepšiu ochranu na internete a vo svete sociálnych médií,

- venovať sa zraniteľným skupinám cieľenou pomocou ľuďom, ktorí to najviac potrebujú, ako sú starší ľudia, osoby v ťažkej ekonomickej alebo sociálnej situácii a migranti/utečenci. Osobitná pozornosť sa venuje obyvateľstvu postihnutému konfliktmi, najmä ľuďom (a obzvlášť deťom) vysídleným z Ukrajiny a deťom na Ukrajine, ktoré čelia vojnovému traume,
- ísť príkladom na medzinárodnej úrovni zvyšovaním povedomia a poskytovaním kvalitnej podpory v oblasti duševného zdravia v núdzových humanitárnych situáciách.

UKRAJINA BLIŽŠIE K JEDNOTNÉMU TRHU EÚ VĎAKA NÁSTROJU NA PREPÁJANIE EURÓPY

Komisárka pre dopravu Adina Văleanová a podpredseda vlády pre obnovu Ukrajiny a minister pre rozvoj miestnych komunít a infraštruktúry Oleksandr Kubrakov dnes v Ľove podpísali dohodu o pridružení Ukrajiny k [programu Nástroja na prepájanie Európy \(NPE\)](#).

Vďaka nej budú môcť záujemcovia z Ukrajiny predkladať projekty spoločného záujmu v oblasti dopravy, energetiky a digitálnych technológií a uchádzať sa o financovanie z EÚ, čím sa ešte viac zlepši prepojenosť Ukrajiny s jej susedmi v EÚ. Dohoda takisto podporí začlenenie Ukrajiny do jednotného trhu EÚ

a podnieti rast, zamestnanosť a konkurencieschopnosť.

V oblasti dopravy sa ukrajinské orgány a podniky budú môcť uchádzať o financovanie na základe budúcich výziev na prekladanie návrhov zverejnených v rámci Nástroja na prepájanie Európy v súčasnom programovom období (2021 – 2027). Ďalšia výzva bude vyhlásená v septembri 2023. Pokiaľ ide o energetiku, ukrajinské infraštruktúrne projekty prepojené s členskými štátmi EÚ už majú podľa revidovaných pravidiel EÚ pre energetickú infraštruktúru možnosť požiadať o štatút projektov vo vzájomnom

záujme, ktoré boli zavedené [revidovaným nariadením o transeurópskych energetických sieťach \(TEN-E\)](#), aby infraštruktúrne projekty spájajúce tretie krajiny s EÚ mohli využívať zjednodušené povolovacie postupy a mali lepší prístup k financovaniu. Z Nástroja na prepájanie Európy v oblasti digitalizácie ([NPE – Digitalizácia](#)) možno pod-

poriť projekty spoločného záujmu v oblasti pripojiteľnosti. Ide najmä o projekty zamerané na siete spájajúce EÚ s tretími krajinami v súlade so [stratégiou Global Gateway](#) a zároveň na rozvoj bezpečnej, zabezpečenej a udržateľnej vysokovýkonnej infraštruktúry vrátane gigabitových sietí a mobilných sietí piatej generácie (5G).

INTENZÍVNEJŠÍ BOJ PROTI ANTIMIKROBIÁLNEJ REZISTENCII

Komisia víta, že Rada Európskej únie [prijala](#) jej návrh posilniť opatrenia EÚ zamerané na boj proti antimikrobiálnej rezistencii (AMR).

Odporúčanie o boji proti AMR sa zameriava na prevenciu a kontrolu infekcií, dohľad a monitorovanie, inovácie a dostupnosť účinných antimikrobiálnych látok, obozretné používanie a spoluprácu medzi člen-

skými štátmi, ako aj na spoluprácu na globálnej úrovni.

Na rok 2030 bolo stanovených niekoľko cieľov EÚ, ktoré boli vypracované spolu s [Európskym centrom pre prevenciu a kontrolu chorôb \(ECDC\)](#):

- znížiť celkovú spotrebu antibiotík u ľudí o 20 %,
- zabezpečiť, aby antibiotiká boli účinné minimálne pri 65 % celkovej

- spotreby u ľudí (*užívania správnych antibiotík*),
- znížiť výskyt infekcií spojených s tromi kľú-

čovými baktériami rezistentnými voči antibiotikám. Tento cieľ sa bude uplatňovať najmä v prípade nemocníc.

KOMISIA OZNAMUJE ĎALŠIE KROKY V OTÁZKE KYBERNETICKEJ BEZPEČNOSTI 5G SIETÍ

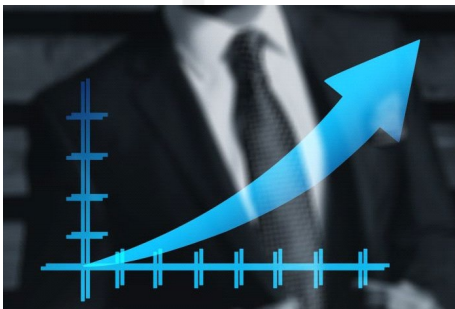
Bezpečnosť 5G sietí patrí k hlavným prioritám Komisie a je základným prvkom stratégie EÚ pre bezpečnostnú úniu, pretože tieto siete sú ústrednou infraštruktúrou, ktorá poskytuje základ pre širokú škálu služieb nevyhnutných pre fungovanie vnútorného trhu a zabezpečenie životne dôležitých spoločenských a hospodárskych funkcií. Členské štáty dnes s podporou Európskej komisie a agentúry ENISA (Agentúra Európskej únie pre sieťovú a informačnú bezpečnosť) uverejnili [druhú správu o pokroku pri vykonávaní súboru nástrojov EÚ pre kybernetickú bezpečnosť](#)

ležitých spoločenských a hospodárskych funkcií. Členské štáty dnes s podporou Európskej komisie a agentúry ENISA (Agentúra Európskej únie pre sieťovú a informačnú bezpečnosť) uverejnili [druhú správu o pokroku pri vykonávaní súboru nástrojov EÚ pre kybernetickú bezpečnosť](#)

[5G](#). Predmetom správy sú okrem iného aj niektoré z odporúčaní v [osobitnej správe Európskeho dvora audítorov](#) z januára 2022.

EIF SPROSTREDKUJE 280 MILIÓNOV EUR ČESKÝM A SLOVENSKÝM MALÝM A STREDNÝM PODNIKOM A PODNIKOM SO STREDNOU KAPITALIZÁCIOU PROSTREDNÍCTVOM KOMERČNÍ BANKY

Európsky investičný fond (EIF) podpísal dve záruky s Komerčnou bankou, ktoré umožnia českému

veriteľovi poskytnúť mikropodnikom a malým a stredným podnikom nové financovanie vo výške až 280 miliónov eur. Uľahčí sa tak poskytovanie úverov za výhodných podmienok na podporu investícií do inovácií a digitalizácie, udržateľnosti, sociálneho podnikania, zručností a vzdelávania, ako aj do sektora kultúry a kreatívneho umenia, čím sa podporí podnikateľský sektor v krajine. EIF, ktorý je

súčasťou skupiny Európskej investičnej banky (skupina EIB), poskytuje Komerčnej banke portfóliovú záruku vďaka podpore programu InvestEU, ktorého cieľom je zmobilizovať v období rokov 2021 – 2027 viac ako 372 miliárd eur vo forme dodatočných investícií pre politické priority EÚ. Očakáva sa, že túto financovanie využije približne 6 500 spoločností v Česku a na Slovensku.

KOMISIA SCHVÁLILA UPRAVENÝ PLÁN OBNOVY A ODOLNOSTI SLOVENSKA V HODNOTE 6,4 MILIARDY EUR VRÁTANE KAPITOLY REPOWEREU

Európska komisia kladne posúdila upravený Plán obnovy a odolnosti Slovenska, ktorý zahŕňa kapitolu REPowerEU. Súčasný plán má hodnotu 6,4 miliardy eur vo forme grantov (zvýšenie zo 6 miliárd eur) a zahŕňa 64 reforiem a 60 investícií. Slovensko navrhlo niekoľko zmien pôvodného plánu, napríklad širší rozsah obnoviteľných zdrojov energie, na ktoré možno získať finančnú podporu (napr. biometán), a objasnilo rozsah investícií do zdravotnej starostlivosti, spravodlivosti a dopravy. Zmeny nastali aj v plánovaných reformách

vzdelávania, neovplyvňujú však očakávaný pozitívny vplyv týchto reforiem. Slovensko zároveň vyradilo dve menšie investície z pôvodného plánu a upravilo takmer 70 opatrení. Zabezpečí tak ich účinnú realizáciu v zmenenom kontexte, ktorý sa okrem iného

vyznačuje vyššou infláciou, než sa pôvodne očakávalo, a znížením grantov z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ktoré financujú časť plánu (t. j. opatrenia, ktoré nie sú zahrnuté v kapitole REPowerEU). Slovensko doplnilo do svojho plánu kapitolu REPowerEU, ktorá obsahuje šesť nových reforiem, štyri nové investície a štyri rozšírené investície, ktoré už boli zahrnuté do pôvodného plánu. Tieto opatrenia prispejú k splneniu cieľov [plánu REPowerEU](#), aby sa Európa najneskôr do roku 2030 stala nezávislou od ruských fosílnych palív.

6,2 MILIARDY EUR NA UDRŽATEĽNÚ, BEZPEČNÚ A EFEKTÍVNU DOPRAVNÚ INFRAŠTRUKTÚRU

Komisia vybrala 107 projektov dopravnej infraštruktúry, ktoré získajú granty EÚ vo výške viac ako 6 miliárd eur z Nástroja na prepájanie Európy (NPE). Viac ako 80 % finančných prostriedkov sa použije na podporu projektov, ktoré zabezpečujú efektívnejšiu, ekologickejšiu a inteligentnejšiu železničnú sieť, vnútrozemskú vodnú dopravu a námorné trasy pozdĺž transeurópskej dopravnej siete (TEN-T). Projekty okrem toho posilnia koridory solidarity medzi EÚ a Ukrajinou, ktoré boli vytvorené na uľahčenie vývozu a dovozu Ukrajiny. S cieľom ďalej zvýšiť bezpečnosť

a interoperabilitu železničnej dopravy EÚ sa na vlakoch a železničných tratiach v Česku, Dánsku, Nemecku, Francúzsku, Rakúsku a na Slovensku nainštaluje Európsky systém riadenia železničnej dopravy (ERTMS). Na cestách niekoľko členských štátov EÚ zavedie inteligentné dopravné systémy a služby (IDS), najmä kooperatívne IDS pre bezpečnejšiu a efektívnejšiu dopravu. Niekoľko členských štátov získa podporu pre európske projekty manažmentu letovej prevádzky s cieľom zvýšiť efektívnosť leteckej dopravy a vytvoriť jednotné európske nebo.

